

**R. P. Martini De Esparza Artieda, Navarri, Theologi Societ.
Iesv, Cvrsvs Theologicvs**

In decem Libros, & duos Tomos distributus, Ivxta Methodvm, Qva In
Scholis Societatis Iesv communiter traditur annis quaternis

Continens Primam Partem, & Primam Secundæ D. Thomæ. Ad Alexand.
VII. Pont. Max.

Esparza Arteida, Martin de

Lugduni, 1666

VIII. Vtrum necessaria sit infusio gratiæ ad remissionem peccati?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94815](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94815)

QVÆSTIO VIII.

Vtrum necessaria sit infusio gratiæ ad remissionem peccati?

LETUR non esse necessaria; sed remitti posse peccatum per condonationem Dei purè extrinsecam. 1. Quia homo homini potest remittere iniuriam sola sua voluntate, eademque sola potest remittere Princeps temporalis iniuriam illatam reipublicæ, & sibi absque vlla mutatione intrinseca remissarij. Ergo à fortiori potest Deus remittere iniurias suas, absque vlla mutatione intrinseca peccatoris, per suam solam voluntatem. Cuius nimirum sufficientia in quouis genere est infinitè maior, quàm sufficientia voluntatis creatæ.

2. Peccata venialia potest remittere Deus per condonationem purè extrinsecam. Fieri namque potest, vt ex duobus venialiter peccatoribus æqualiter attritis, & habentibus æqualem gratiam alter obtineat, alter non obtineat remissionem suorum venialium, præcisè quia alter habet, alter non habet gratiam, aut eius partem ex sacramento Pœnitentiæ. Nempe virtute huius sacramenti possunt remitti venialia quoad culpam, vt dicitur ex communi in qq. de eodem Sacramento; & tamen dicendum similiter est in qq. de Sacramentis in genere, gratiam sacramentalem solum extrinsecè differre à gratia non sacramentali. Ergo etiam peccatum lethale potest remitti per condonationem purè extrinsecam. Patet consequentia, quia neutrum est difficilius Deo, quàm alterum, nec est assignabilis ratio differentie.

3. Non pluribus indiget Deus ad condonandum peccatum hominis eleuati, quàm hominis existentis in pura natura. In statu autem puræ naturæ potuissent remitti peccata absque infusione gratiæ. Quæ videlicet est donum supernaturale, quæ nullum daretur pro statu puræ naturæ; cum pura natura constituatur intrinsecè per exclusionem omnium supernaturalium. Ergo nunc etiam possunt remitti peccata absque infusione gratiæ.

4. Non sunt idem, non odisse, & amare; sed primum est separabile à secundo. Ergo potest Deus peccatorem, quem prius oderat, incipere non odisse per puram nolitionem vterioris odij, & iræ aduersus ipsum, quin propterea incipiat eum amare. Remissio autem peccati est inseparabilis mutuo à cessatione odij, & iræ Dei aduersus peccatorem; & similiter est inseparabilis infusio gratiæ ab amore Dei erga eum, qui habet gratiam, vt dictum est supra. Ergo remissio peccati est separabilis ab infusione gratiæ. Patet consequentia. Quia, quæ sunt inseparabilia ab inuicem separabilibus, sunt vtique separabilia inter se.

5. Ipse peccator potest sua voluntate immediatè inducere formam contrariam peccato. Nam, qui commisit peccatum auaritiæ, potest postea committere peccatum prodigalitatis, quæ est contraria auaritiæ, & post vtrumvis peccatum potest exerceri liberalitas, quæ est vtique contraria; & similiter est contrarius cuiusvis peccato actus contritionis, & quilibet alius actus bonus motui vniuersalis cuiuslibet actui malo. Quicumque autem potest inducere formam contrariam formæ præexistenti, potest excludere formam præexistentem; siquidem formæ contrariæ non possunt simul inesse eidem subiecto. Ergo peccator potest sua voluntate immediatè excludere, ac corrumpere peccatum. Ergo ad exclusionem, & corruptionem peccati non requiritur infusio gratiæ, quando-

quidem gratiam non potest inducere peccator in mediâ sua voluntate.

6. Peccatum potest remitti à Deo, antequam committatur, & dum actualiter committitur, & similiter potest eidem pro eodem tempore remitti vnum peccatum, non remisso alio. Nempe vtrumque potest fieri ab homine circa suas iniurias, & Deus est potentior circa suas, vt arguunt Cardinalis Delugo, & Ripalda. Neutrum autem fieri posset à Deo, si non posset remittere peccata absque infusione gratiæ. Quia gratia intrinsecè impossibilis cum omnibus, & quibuscumque peccatis lethaliibus, & præcisè quatenus existens pro tempore antecedenti, nullum effectum formalem conferre potest pertinentem ad tempus sequens.

7. Ante, & post peccatum Deus potest facere idem, Quia semper est eadem eius potentia, semperque est infinita, nec impedibilis per peccatum. Ante peccatum autem fieri à Deo potest, vt sit homo sine peccato, & sine gratia. Ergo hoc idem fieri potest post peccatum. Confirmatur, quia vtrumlibet oppositorum, inter quæ est dare medium, potest excludi, quin inducatur alterum. Est autem dare medium inter peccatum, & gratiam, nempe statum puræ naturæ. Ergo sicut potest Deus auferre gratiam absque peccato; ita potest auferre peccatum absque gratia, ad eum modum, quo albedo potest tolli absque nigredine, & hæc sine illa per colores medios, & per negationem omnis coloris.

8. Peccatum remittitur formaliter, cum primum Deus cessat ab ira, & odio aduersus peccatorem, eundemque incipit diligere. Deus autem cessat ab ira, & odio, & incipit diligere pro priori naturæ ante infusionem gratiæ. Quia voluntas eam infundendi per se ipsam formaliter est dilectio, & cessatio odij. Ergo remissio peccati non fit formaliter per infusionem gratiæ, sed per voluntatem infundendi, quæ præcedit tanquam causa pro priori naturæ.

9. Deus potest inæqualiter velle, & nolle; amare & odisse, & personas, & res alias, nulla in eis existente inæqualitate obiectiua bonitatis, ac malitiæ. Primo quia hoc spectat ad amplitudinem libertatis dignam Deo, cum & homini ea inest. Secundò quia potest velle existentiam, aut sanctitatem, aut carentiam peccati Petri, propter existentiam, aut sanctitatem, aut carentiam peccati Pauli; atque ideo amare magis Paulum, quàm Petrum; cum tamen eadem bona, & eiusdem mali carentiam, vtique velit. Tertiò quia sub eadem omnino conditione potest velle vni, & nolle alteri gratiam, gloriam, aut existentiam simpliciter; simulque neutri, aut velle, aut conferre absolute quidquam speciale. Quod est inæqualiter eos amare absque vlla absoluta inæqualitate intrinseca ipsorum. Ergo potest similiter alterum ex duobus peccatoribus odisse, alterum non odisse, nulla existente inæqualitate ipsis intrinseca; atque adeo vni condonare, alteri non condonare peccata, neutri infusa gratia. Patet consequentia. Quia nulla est specialis ratio repugnantie in hac potius, quàm in qualibet alia inæqualitate affectus diuini absque inæqualitate ex parte obiecti.

Art. 1. Resp. Amare aliquem est velle ei bonum, & odisse, velle malum, vt habetur ex Philosopho 2. Rethoric. cap. 4. initio, & ex D. Thoma 1. p. q. 20. art. 1. ad 3. Et est communis omnium sensus. Inde patet, quid sit cessare tum ab amore, tum ab odio, & quid vtrumque hunc affectum simul suspendere. Quia verò vires actiue cuiusque obediunt eius voluntati, propterea dicitur à Philosopho ibidem, quod amor est actiuius boni, quantum potest; nimirum circa bonum volitum per ipsum amorem. Consequenter odium, est eodem modo impeditum boni quantum potest. Hinc fit amorem, & odium humanum posse esse

esse maximum, quin plurimum, imò etiam si nihil aut profit, aut noceat; diuinum verò nequaquam. Quia homo intendens alteri maximum seu bonum, seu malum, idque actu valde intenso, potest distitui viribus ad id præstandum, vel totaliter, vel ex parte. At Deus, cuius potentia est infinita, nihil cuiquam velle potest, aut boni, aut mali, quod præstare non possit; & quod, si efficaciter velit, eo ipso non præstet.

Art. 2. Repugnat itaque, vt Deus aliquem amet, & aliquem alium odio habeat, & nihilominus ambo sint æquales in bonis, & malis afficientibus ipsos intrinsecè. Id enim vt accideret necesse esset Deum, aut amare, & simul non velle bonum; vel odire, & simul non velle malum: aut velle quidem, sed neutrum, vel alterum nihilominus non præstare. Quorum primum repugnat ex terminis, secundum ex conceptu Deitatis, vt apparet ex præmissis.

Art. 3. Repugnat similiter duos inæqualiter, aut dilectos, aut odio habitos à Deo æqualia nihilominus ex Deo, aut bona accipere, aut mala pati. Quia dilectio, & odium diuinum est incapax intensiōis, & remissionis; ideoque neutri potest conuenire esse maiorem, vel minorem, seu dilectionem, seu abominationem, præterquam ex parte obiecti voliti, aut noliti; id est ex parte boni collati, aut mali infligti. Quæ æquialentia liquet ex principio immediatè ante præmissis.

Art. 4. Repugnat denique vnum, eundemque hominem pro diuersis temporibus esse dilectum, aut odio habitum à Deo, seu simpliciter, seu secundum magis, & minus, quin pro iisdem temporibus conferat illi bonum, aut inferat malum speciale cum eadè respectuè differentia penes magis, & minus. Quia omnes actus diuini sunt essentialiter æterni, ideoque secundum se præcisè correspondent ex æquo omnibus, & singulis temporum differentiis. Ergo non possunt fortiri vllam diuersitatem, nec vllus effectus formales, seu denominationes diuersas impertiri, aut ipsi Deo, aut creaturis pro diuersis temporibus, nisi propter diuersitatem effectuum, quos pro illis intendunt, ac inducant. Quæ omnia non satis obseruata, ac penetrata à nonnullis nuper Theologis demonstrat clarè, ac meritò ponit, vt indubitata D. Thomas q. illa 20. 1. partis, nec non Magister cum Augustino in 3. dist. 32.

Art. 5. Iam verò peccatores, dum peccatores sunt, prosequitur Deus odio, quali neminem prosequitur non peccatorem, dum non est peccator, iuxta illud Psal. 5. 7. *Odisti omnes, qui operantur iniquitatem: & illud Sapientie 15. 9. Odio sunt Deo impij, & impietas eius.* Quod non diceretur specialiter de ipsis, si posset aliis esse commune. Similiter Deus diligit omnes immunes peccati, non solum dilectione illa vniuersali peccatoribus etiam communi, per quam aliquantulum diligit omnia, quæ existunt, & participant eius bonitatem, quatenus sunt, & participant, quod significatur per illud Sapientie 11. 25. *Diligit omnia, quæ sunt, & nihil odisti eorum, quæ fecisti:* sed etiam dilectione illa speciali, quæ pertinet ad amicitiam, & nomine dilectionis absolutè prolato communiter intelligitur. Quaproinde nullus diligitur non immunis à peccato iuxta illud Prouerb. 8. 17. *Ego diligentes me diligo:* & Ioan. 15. 24. *Vos amici mei estis, si feceritis quæ præcipio vobis.* Quorum neutrum præstat vllus peccator; & vtrumque præstat actualiter, vel habitualiter, quicumque non est peccator. Ergo iuxta præmissa Deus vult, & infligit peccatori malum nulli infligibile non peccatori; & è conuerso ei, qui est immunis à peccato, vult eo ipso, & confert bonum nulli conferibile peccatori in sensu composito peccati.

Art. 6. Certum autem est eum, cui Deus remittit peccata, non esse amplius peccatorem, tum quia à

Theologis communiter disputatur de sola remissione deletina peccati, & extrahente hominem ab statu peccatoris; tum quia Ps. 31. 1. dicuntur *beati, quorum remissa sunt iniquitates.* Beatus vero esse non potest, qui subest malo, & miseriæ maiori, quàm sit priuatio beatitudinis, quale malum, & miseria est peccatum, vt apparet ex questione proximè præcedenti.

Art. 7. Certum rursus est, nullum esse donum Dei distinctum ab omni forma sanctificante, quod ratione suæ bonitatis non sit conferibile peccatori in sensu composito peccati; cum conceptus formæ sanctificantis consistat in impossibilitate bonitatis eius cum malitia peccati. Voluntas igitur Dei remissionis, ac deletina peccati necessariò est volitua, ac infusa gratiæ sanctificantis; atque ideo peccatum hominis eleuati, de quo est sermo, remitti nequidem de potentia Dei absoluta potest absque infusione gratiæ. Quæ consequentia est euidens suppositis principiis, quæ præmissa sunt; atque hæc ipsa principia videntur satis certa, ac conspicua. Sententiam istam docent D. Thomas 1. 2. q. 11 3. ar. 2. & de veritate, q. 28. quæ est de iustif. ar. 2. Caietanus, Vasquez, Valentia, & alij aduersus D. Bonauenturam, Scotum, Suarez, Bellarminum, de Lugo, & alios.

Art. 8. Explicatur, & confirmatur superior discursus paritate remissionis humanæ. Iniuria etenim homini ad hominem illata nequit remitti, ac deleri abique mutatione offendentis, vel offensi impossibili cum effectibus, quos inducit iniuria ex sua natura in animo alterutrius ex illis, vel vtriusque. Si enim, qui intulit iniuriam perseueret in eadem iniuriosa voluntate, nec concipiat contrarium propositum reparandi damnum illatum, aut satisfaciendi ad æqualitatem; & qui passus est iniuriam, similiter perseueret in voluntate intentionis vindictæ, aut satisfactionis æqualis: id est, si neque in offendente adsit voluntas auferendi malum, per iniuriam illatum offenso; neque in ipso offenso adsit voluntas non inferendi offendenti malum inferibile ipsi propter offensam; Si, inquam, hæc ita se habeant, impossibile profecto erit, vt iniuria, quatenus homini ab homine illata interim remittatur, aut quoquo modo auferatur. Ergo nec iniuria Deo ab homine illata remitti, ac deleri vllò pacto potest absque mutatione alterutrius ex ipsis impossibilis cum effectibus, quos ea iniuria inducit ex sua natura.

Art. 9. Est autem in primis impossibilis mutatio ex parte Dei, vt pote essentialiter immutabilis. Deinde effectus præcipuus, ac fere vnice specialis, ac proprius iniuriæ grauis Dei est priuatio gratiæ, & gloriæ. Denique voluntas hominis se sola, neque potest impedire hunc effectum, vt per se patet; neque potest compensare ad æqualitatem iniuriam grauem Dei, vt dicitur quæst. 9. de Incarnatione. Necessaria igitur est, pro remissione eius iniuriæ, voluntas Dei impeditiua priuationis gratiæ, quæ sola mutat peccatorem mutatione necessaria ad deletionem peccati. Deus verò, cum sit omnino immutabilis formaliter, mutatur nihilominus æquialenter, mutando formaliter hominem; id est diuersa illi volendo pro diuersis temporibus; nec potest aliter æquialentia mutationis dari, aut intelligi in Deo quoad amorem, & odium, vt liquet ex superiori vtriusque definitione, & definitionis applicatione ad Deum. Vnde Augustinus l. 5. de Trinit. fine, cum multa hanc in rem efficaciter prætulisset, verissimè concludit: *Cum iratus malis dicimus, & placidus bonis, illi mutantur, non ipse:* nimirum siue tales sint actualiter, siue habitualiter; siue personaliter, siue originaliter.

Art. 10. Accedit non sufficere ad remissionem, & deletionem peccati, quodd ipsum auferatur quoad suam actualitatem. Quia potest nihilominus permanere

re habitualiter, atque suum auctorem constituere adhuc peccatorem, & abominabilem respectu Dei, ut liquet ex q. 5. & 6. Quoad habitualitatem autem auferri non potest, nisi per infusionem gratiae. Quia peccatum habituale, quatenus habituale, consistit formaliter in priuatione gratiae; neque est aliquid, per quod habitualiter permanere possit peccatum, quod iam actualiter non est in se, ut indidem constat. Patet verò priuationem formae auferri non posse, nisi per positionem eiusdem formae. Ergo remissio, & deletio absoluta peccati fieri non potest absque infusione gratiae.

Art. 1. Demum manente toto, aut praecipuo malo inducto, tum per peccatum formaliter, & demeritoriè, tum per diuinum peccati odium formaliter, & efficienter nequit remitti, & deleri peccatum. Certè remissio, ac deletio foret aut nullum, aut exiguum, & facile contemnendum bonum; & negatio remissionis, ac deletionis foret itidem nullum, aut simile tantummodo malum. Patet verò neutrum horum dici posse de vera remissione, ac deletionem peccati facta à Deo; cum nec de remissione iniuriæ homini ab homine facta, maxime verò ab homine praepotenti quoad vires, diuitias, aut iurisdictionem dici illud ipsum possit. Et ratio est, quia remissio est impeditiua malorum imminentium ex defectu remissionis; quæ mala eò sunt maiora, ac magis certa, quò est potentior, qui passus fuit iniuriam; atque Deus est potentissimus.

Art. 2. Malum autem formaliter inductum per peccatum est auersio à Deo, offensa aduersus eundem, inimicitia cum eodem, vilitas, atque indignitas peccatoris propè infinita, & filiatio Diaboli. Malum verò demeritoriè inductum est priuatio gratiae, & iuris ad gloriam de praesenti, ipsiusque gloriae, & hereditatis aeternae in futurum. Atque hoc idem est malum inductum efficienter per odium Dei aduersus peccatum, & peccatorem. Formaliter verò idem odium inducit offensionem, & inimicitiam Dei aduersus peccatorem, contemptum comparatiuum, & confusum eiusdem cum iumentis insipientibus, & suspensionem affectus, amorisque paterni, ac adoptantis, & quodammodo contrahentis matrimonium quoddam spirituale cum homine iusto. Quæ omnia sunt satis manifesta ex sacris litteris, & fere omnia patuere iam in qq. praecedentibus.

Art. 3. Clarissimum porro est hæc tot, & tanta mala auferri minime posse, nisi per formam conuersiuam hominis ad Deum, assimilationem eiusdem cum eodem, & quasi deificationem, ac proinde dignificationem hominis propè infinitè, communicatiuam essentialiter amicitiae cum Deo, filiationis adoptiuae Dei, & iuris ad vitam æternam, quæ proinde forma sit effectus essentialiter praesupponens affectum diuinum amicabilem, paternum, & quodammodo sponlatiuum, atque reparatiuum dignitatis, & honoris decentis hominem eleuatum ad finem supernaturalem. Sola autem gratia, & charitas est huiusmodi forma, & effectus, ut constat ex quaest. 2. & 3. Ergo absque infusione gratiae, & charitatis non potest remitti peccatum lethale, nec auferri, ac reparari malum pertinens ad eius essentialitatem, ac permanentiam. Vnde quæ dicta sunt in quaest. 1. ex sacris litteris, & ex Concilio Tridentino ita definiunt iustificationem, qualis de facto fit per renouationem, ac perfectionem, seu meliorationem intrinsecam peccatoris, ut simul doceant, quæ pertinent ad conceptum essentialem iustificationis, & veræ remissionis peccatorum.

Art. 4. Quod ex eo ulterius comprobatur, quod præ cæteris obseruat diligenter Valquez, quia si semel admittatur possibilis remissio peccati, & iustificatio peccatoris purè extrinseca, nunquam fieri poterit, ut remittatur peccatum, utque peccator iustificetur per

R. P. Espinosa Curs. Theol. Tom. I.

renouationem ipsi intrinsecam, & per infusionem gratiae, & donorum. Semper enim necesse erit, ut ante hæc præexistat pro priori naturæ remissio, & iustificatio adæquatè constituta per actus diuinæ voluntatis infundendi ea dona, & denominans, ac constituens hominem iam liberatum à peccatis, & verè iustificatum; ita ut quoad utrumque hunc conceptum purè concomitanter se habeant, & subsequantur purè materialiter dona gratiae intrinsecè perficientia hominem antecedenter peccatorem. Quæ tamen, quàm sint aliena à doctrina reuelata, quæ eo in loco proposita est, perspicere quisque facile potest ea testimonia considerando secundum sensum, quem sponte præ se ferunt; ergo remissio peccatorum purè extrinseca, non solum de facto existens, verum etiam possibilis repugnat tum rationi Theologicae, tum auctoritatè sacrae.

Art. 1. Ad 1. Ex confirmatione principalis nostri fundamenti apparet illam paritatem valere potius in contrarium seruatis seruandis ex parte vtriusque extremi. Quare transmissio antecedenti negatur consequentia, quam nimis fidenter, sed immeritò vrgent nonnulli post P. Suarez. Primò quia, cum ad remissionem iniuriæ, necesse sit mutari, & aliter se habere, vel iniuriatum, vel iniuriantem; atque mutatio sit possibilis in homine iniuriato, in Deo impossibilis; necesse utique est ad remissionem iniuriæ Dei mutari iniuriantem; esto necesse id non sit ad remissionem iniuriæ illatæ homini, quatenus pertinet ad hominem.

Art. 2. Secundo. Quia cessatio humani odij, seu voluntatis inferendi malum est separabilis à voluntate conferendi bonum oppositum, & coniungibilis cum pura permissione eiusdem boni; cum hoc bonum possit ab alia causa prouenire. At in Deo id contingere nequit ob rationem contrariam, ut apparebit magis ex responsione ad 4.

Art. 3. Tertio. Quia remissio diuina transfert eum, cui fit remissio, de malo, & inimico Dei in bonum, & amicum Dei, vel saltem in non malum, nec inimicum, ut colligitur ex Tridentino indicato quaest. 1. sub initio. At remissio humana solum remittentem transfert de inimico in non inimicum, & fortè de malo in non malum, aut non tam malum, relicto remissario in statu inimicitiae, & malitiae, in quo antea erat, ex parte sua. Patet autem ad priorem illum transitum aliquid requiri, quod ad secundum non requiratur, ex parte eius, cui fit remissio.

Art. 4. Quarto. Quia amor, & odium creatum sunt effectus causati à bonitate, & malitia rerum iam præ-existent, aut existimata præexistere. E contra verò bonitas, & defectus physici bonitatis in rebus creatis sunt effectus causati ab amore, & odio Dei circa ipsas. Quam differentiam, quæ est magni momenti pro re praesenti, obseruat, & exponit optimè Diu. Thomas art. 2. qu. illius 20. Ergo sicut variatio vera, vel existimata bonitatis, & malitiae in rebus inducit per se variationem in amore, & odio humano; ita variatio amoris, & odij diuini, respectu cuius nihil omnino est per accidens, inducit variationem bonitatis, & malitiae in rebus, circa quas versatur. Videri præterea potest circa hoc responsio ad 4. adhibita in quaest. 1.

Art. 5. Patet igitur ex his, & ex aliis, quæ dicuntur in decursu, nullam esse rationem paritatis in obiectione proposita, atque rationem discriminis suadentem oppositum fundari in efficacia essentialiter maiori voluntatis diuinæ, quàm humanæ. Quia videlicet voluntas diuina propter suam efficacitatem nec suspendere odium potest, quin simul auferat dignitatem odij ab eo, qui prius odio habebatur; nec potest concipere amorem, & dilectionem erga aliquem,

S s quin

quin eo ipso illum constituat in se intrinsecè dignum amore, & dilectione. Quorum neutrum inest voluntati creatæ propter suam debilitatem, & inefficaciam.

Ad 1. Nec peccatum veniale inducit, nec tollit eius remissio odium Dei simpliciter aduersus peccantem, aut priuationem illius doni permanentis; sed solum impedit idem peccatum, & restituit eius remissio feruorem charitatis ex parte peccantis, & specialem aliquam dilectionem secundum quid ex parte Dei. Ostenditur autem in qq. de Sacramentis, inesse ipsis vim specialem excitandi feruorem charitatis in suscipiente, eamque vim ab illis exerceri producto speciali effectu physice intrinseco eidem suscipienti. Cum ergo remissio venialium fiat restituto feruore actuali charitatis impedito per illa, vt dictum est cum D. Thoma in quæst. 5. ad 7. patet remissionem venialium quæ fit per sacramenta, nunquam fieri per condonationem purè extrinsecam. Negatur igitur assumptum obiectionis. Et similiter negatur differentiam gratiæ sacramentalis à non sacramentali, licet sit extrinseca ipsi gratiæ, esse extrinsecam suscipienti sacramenta. Vnde consequenter negatur, eandem gratiam non esse coniunctam cum speciali practica, & effectiua dilectione secundum quid ex parte Dei. Qua de re dicitur specialiter in qq. de Sacramento Penitentia, instituta peculiari circa id quæstione.

Ad 3. Ad nullum vnquam opus indiget Deus pluribus, aut paucioribus ex parte operantis, seu virtutis suæ actiue. Quia sola eatenus indiget, aut quasi indiget determinatione suæ voluntatis. Cæterum ex parte operis, & subiecti, circa quod operatur, pluribus, & præstantioribus eget ad remouendum malum maius, quàm ad remouendum malum minus, vt ad remouendam cæcitatem, quàm ad remouendam lippitudinem; ad restituendam vitam, quàm ad sanandam leuem ægriitudinem, aut vulnus leue. Peccatum autem hominis eleuati ad finem supernaturalem est intrinsecè deterius, quàm peccatum existentis in pura natura. Quia illud est contemptum Dei, vt auctoris supernaturalis, & impeditum gratiæ itidem supernaturalis, istud verò est contemptum Dei solum, vt auctoris naturalis, & impeditum solius dilectionis itidem naturalis: Opus igitur est effectu præstantiori pro remissione, & deletione peccati in statu eleuationis, quàm in statu naturæ puræ. Ergo ex gratia supernaturali non necessaria pro statu naturæ puræ nequaquam sequitur eandem non esse necessariam de facto pro remissione peccati.

Ad 4. Omne odium est indistinctum à voluntate intentiua mali; & omnis amor à voluntate intentiua boni, vt liquet ex notionibus amoris, & odij superius expositis. Rursus intentio diuina efficax inferendi malum est inseparabilis ab ipsa illatione mali, & similiter est inseparabilis diuina eiusmodi intentionis suspensio, à suspensione, & impeditio ipsius illationis mali. Impossibile autem est inesse cuiquam malum aliquod suspendente Deo suam illius illationem. Quia suspensa causa prima quoad aliquid, necessariò suspenduntur omnes aliæ causæ quoad idem, & consequenter suspenduntur omnes earum effectus tam positivi, quàm negatiui circa idem. Impossibile rursus est, vt non insit alicui malum aliquod, quod verè habeat rationem mali respectu ipsius; simulque non insit eidem bonum oppositum. Impossibile namque est, vt remoueantur ab aliquo cæcitas, aut tenebræ non inducto visu, aut luce; eademque est ratio de quouis alio malo, & bono. Quia omne malum consistit in priuatione boni, quæ non tollitur, nisi per ipsum bonum. Ergo diuina non illatio mali est essentialiter inseparabilis à collatione boni oppositi. Quilibet autem collatio boni essentialiter est effectus alicuius amoris diuini conferentis illud. Ergo suspensio odij,

& ira diuinæ conceptæ propter peccatum, id est remissio peccati est essentialiter inseparabilis à dilectione, & amore collatiuo boni ablati propter peccatum, id est à dilectione, & amore infundente gratiam sanctificantem. De humana suspensione odij, & ira alia est ratio, vt apparet multipliciter ex responsione ad 1.

Ad 5. Quæ sunt diuersa, aut etiam opposita mutuo, si nihilominus conueniant inter se quoad aliquid, possunt eatenus simul inesse eidem. Omnia autem peccata lethalia conueniunt inter se quoad auersionem à Deo, in qua consistit ratio formalis peccati. Ergo qualibet peccata possunt simul inesse eidem habitualiter quoad eorum malitiam, & rationem formalem, vt cumque sint inuicem impossibilia quoad suam actualitatem, & quoad conuersionem ad alia, & alia obiecta creata. Iam actus honestus retractationis opponitur peccatis etià quoad auersionem à Deo; sed non inest permanentem, ac habitualiter, nisi tantum dispositiue. Peccatum autem lethale habet vim auertendi à Deo non solum actualiter, dum est actu in se intrinsecè, sed etiam permanentem, & habitualiter per totam æternitatem, idque cum effectu afficiente intrinsecè peccatorem. Ergo si vi contritionis non inducatur habitus charitatis, non dabitur conuersio ad Deum opposita perfectè, & adæquatè auersioni, quæ est propria peccati lethalis.

Art. 1. Ad 6. Vt Deus intelligatur remittens peccatum, antequam committatur, aut dum committitur, non sufficit voluntatem eius remissionem coexistere temporis antecedenti ad peccatum, aut instanti, pro quo committitur. Alias omnia peccata, quæ aliquando remittuntur, remitterentur de facto, antequam committantur, & dum committuntur. Quia omnis voluntas Dei remissionem cuiusvis peccati ratione suæ æternitatis coexistit necessariò omnibus, & quibuscumque temporis differentiis, & per seipsam vult se, & omnia secum realiter identificata existere pro illis. Vnde nullus prædestinatus indigeret penitentia post peccatum, nec eam ageret nisi ex ignorantia ad obtinendam remissionem. Quod est contra fidem.

Art. 2. Neceffe igitur insuper esset velle, & ponere à parte rei ante instantem peccati, vel simul cum ipso effectum aliquem ex tunc pro tunc impossibilem cum macula, reatu, & pœna peccati, atque cum odio Dei aduersus peccatorem. Hoc autem est impossibile. Quia peccatum essentialiter est macula animæ, reatus, & meritum pœnæ, & terminus odij diuini aduersus peccantem coniunctus cum pœna peccati. Connectitur enim essentialiter cum lege Dei, quæ prohibetur; hoc est, vt dictum est in qq. de bonitate, & malitia, connectitur essentialiter cum voluntate diuina efficaci subtrahendi ius, & aptitudinem proximam ad vltimum finem, atque odio habendi, vt inimicum, eum, qui fecerit, aut omiserit actionem, quæ prohibetur, aut præcipitur. Cum hac autem voluntate, quæ seclusa tollitur conceptus, & ratio peccati, est manifestè impossibilis voluntas diuina antecedens, aut concomitans non odio habendi, aut non inferendi pœnam pro instanti, pro quo committitur peccatum. Eadem etiam ratione est impossibile, vt ipsi peccato, dum est actu in se intrinsecè, non insit actualiter ratio maculæ, reatus, &c. Impossibile igitur est remitti à Deo peccatum antequam fiat, aut dum fit.

Art. 3. Alia longè est ratio de humana humanæ iniuriæ remissione. Quia hæc iniuria habet rationem talis dependentem à voluntate alterius, nempe Dei. Vnde, quomodolibet se habente antecederet, vel concomitanter voluntate hominis iniuriati, potest superesse, in actione nocente ipsi ratio iniuriæ, & offensivæ. Quod paruit respectu Dei accidere minime posse.

Ad 7. Ante, & post peccatum potest Deus formaliter, vel æquivalenter idem facere, ac omittere tub eadem suppositione ex parte ipsius Dei; non tamen variata suppositione. Quare ante, & post peccatum fieri à Deo potest, ut homo non eleuatus in finem supernaturalem sit sine peccato, & sine gratia. Quia sub ea suppositione potest peccatum, tum impediri, tum remitti, ac reparari sine gratia. At homine eleuato ad finem supernaturalem, neque ante, neque post peccatum, fieri potest, ut sit, & sine gratia, & sine peccato. Quia eleuatio fit per voluntatem diuinam non negandi homini gratiam de præfenti, & gloriam de futuro, nisi ipse homo impediat se per peccatum quoad susceptionem vtriusque. Patet autem fieri non posse, post talem suppositionem, ut homo simul sit sine peccato, & sine gratia. Ex quo apparet responsio ad confirmationem; nempe neutrum ex extremis mediatur tantum oppositis posse excludi nisi per alterum, supposita aliunde impeditio eius, quod est medium inter vtrumque. Status autem puræ naturæ, qui est medius inter gratiam, & peccatum, impeditur per eleuationem ad finem supernaturalem; sicut impeditur medium inter album, & nigrum per voluntatem diuinam, ut aliquod corpus sit coloratum, vtque nullum habeat colorem medium, & sic de aliis eiuſmodi.

Ad 8. Remissio actiua, siue creata, siue increata essentialiter est actus liber remittentis. Vnde ab omnibus ponitur extra controuersiam, remissionem actiuam iniuriæ irrogatæ Deo, esse formaliter actum remissum liberum diuinæ voluntatis; solumque controuertitur; An remissio passiua, qua homo dicitur liber, & immunis à peccato commisso, sit, aut possit esse denominatio purè extrinseca nihil ponens in homine inherens ipsi physicè? Et quoad hoc punctum tenetur pars negatiua, aduersus quam nihil probat obiectio. Quia voluntas remissiuæ, quæ datur pro priori naturæ ad infusionem gratiæ, per seipsam essentialiter est voluntas infundendi gratiam pro posteriori naturæ. Quam voluntatem patet dari non posse absque infusione gratiæ pro eodem posteriori. Ergo remissio peccati dari non potest realiter pro aliquo instanti reali absque infusione gratiæ pro eodem instanti; licet præcindi possit ab eadem infusione pro priori naturæ.

Art. 1. Ad 9. Posse inæqualiter amare, aut odisse, nulla inducta, aut præsupposita inæqualitate ex parte obiecti, non spectat ad amplitudinem libertatis, quæ Deum decet; sed solum ad inanitatem excessus in amore, aut odio, quæ Deum non decet. Iam verò velle vnum propter aliud, & non è conuerso, est velle causalitatem prioris vtilem, aut decentem respectu posterioris; & non è conuerso. Qui enim vult medicinam propter sanitatem; & sanitatem, aut doctrinam, aut innocentiam Petri propter Paulum, & non è conuerso: eo ipso vult, ut medicina causet sanitatem; vtque eiusmodi bona Petri inseruiant Paulo per efficientiam similitum; & non è conuerso. Ergo aliquid plus est volitum necessitè ex parte obiecti, illi propter quem, aut propter quod, si cætera sint paria.

Art. 2. Quod ad amorem conditionatum attinet. Repugnat in primis Deo omnis omnino actus purè conditionatus formaliter. Quia necesse est volentem purè conditionatè neque velle, neque nolle conditionem, sed se habere purè omniſſiue respectu ipsius. Repugnat autem Deo pura omiſſio, ut fert communis Theologorum consensus. Deinde, admiſſo per impossibile, Deum posse velle aliquid purè conditionatè, negatur volentem Petro ex. gr. aliquod bonum purè conditionatè, propterea amare ipsum Petrum aliquatenus absolute. Quia cum conditionatitia nul-

R. P. Esparza Curs. Theol. Tom. I.

latus prodesse, aut etiam obesse possit Petro, nisi prout coniunctum cum conditione, à qua pendet, impossibile est, Petrum mouere ad volendum conditionatum, quin moueat indiuisim ad volendam conditionem; vt pote essentialiter inclusam in conditionato, quatenus vtili, & bono respectu ipsius Petri. Impossibile autem rursus est actum, ad quem nullatenus mouet Petrus, esse amorem Petri. Vnde talis actus non est appetibilis à Petro ex vi appetitus, quo cupiat amari, sed ex solo apeteitu, quo velit dispositionem caularum ad suum bonum, volendo simul conditionem, sub qua sunt dispositæ ad illud. Aliter enim nec ipse amabit seipsum.

Art. 3. Negatur assumptum obiectionis; vt pote non solum insufficienter probatum, sed cuius insuper probationes efficaciter retorquentur in contrarium. Præterea assignata superius fuit specialis ratio repugnantia, ut quis transeat ab statu mali hominis, & inimici Dei, in non malum, & non inimicum Dei absque mutatione intrinseca ipsius. Quare transmissio antecedenti, potest nihilominus negari consequentia. Sed melius, & expeditius est negare antecedens respectu Dei ob rationes supra adductas, quidquid sit de amore creato.

QVÆSTIO IX.

Vtrum infusio gratiæ sit sufficiens ad remissionem peccati?

IDEVR non sufficere se sola, sed necessarium insuper esse fauorem extrinsecum Dei separabilem ab ipsa saltem de potentia Dei absoluta. 1. Quia D. Paulus ad Rom. 4. 15. ad Coloss. 1. 13. & 1. ad Corinth. 6. 11. & D. Petrus 1. 2. 24. loquuntur de remissione peccatorum, & de sanctificatione peccatoris, tanquam de duabus rebus inter se distinctis, quatenus vtramque exprimunt seorsim, atque in eundem sensum dicitur Pl. 50. 11. *Omnes iniquitates meas dele: cor mundum crea in me Deus, & spiritum rectum innoua in visceribus meis.* Eadem expressionis distinctio vlturpatur clarius à SS. PP. apud Ripaldam 10. 2. d. vltima, lect. 17. Ergo remissio peccatorum est aliquid saltem inadæquatè distinctum ab infusione gratiæ, per quam formaliter habetur positiua sanctificatio hominis.

2. Conc. Trid. sess. 6. cap. 7. initio dicit de iustificatione, *quæ non est sola peccatorum remissio, sed, & sanctificatio, & renouatio, &c.* Et iterum ad medium: *Vnde in ipsa iustificatione, cum remissione peccatorum, hæc omnia simul infusa accipit homo, &c.* Si autem sola infusio gratiæ sufficeret ad remissionem peccatorum, non acciperet homo gratiam cum remissione, sed remissionem acciperet ipsa gratiæ acceptione, atque iustificatio esset sola remissio peccatorum, quia hæc sola per seipsam formaliter esset sanctificatio, & renouatio.

3. Non potest componi cum peccato actuali remissio ipsius, vt dictum est in quaestione præcedenti ad 6. Potest autem cum eodem componi gratia habitualis. Quia priuatio huius gratiæ est poena peccati, atque de ratione poenæ est, ut supposito peccato possit infligi, & non infligi pro libito penitentis. Nam quæ necessitate inenitabili physica, aut metaphysica consequuntur ad actus seu bonos, seu malos, non habent rationem præmij, aut poenæ, ut patet in habitibus bonis, & malis per eos productis. In vicatione, & duratione, aliisque similibus. Quæ à nemine computantur inter præmia, aut supplicia, præcisè ob necessi-

ss 2

tatem,